

2011-11-21

Dnr 43-2011:2688

Bjuvs kommun

Rektorn vid Varagårdsskolan Bjuv Östra 7–9

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Varagårdsskolan Bjuv Östra 7–9
i Bjuvs kommun

Tillsyn av Varagårdsskolan Bjuv Östra 7–9

Helhetsbedömning

Skolinspektionen genomför tillsyn i Bjuvs kommun under hösten 2011. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Varagårdsskolan Bjuv Östra 7–9 besöktes av Skolinspektionen mellan den 14 september 2011 och den 15 september 2011.

Skolinspektionen ser att det finns ett behov att utveckla processer och system på skolan för att ge eleverna de bästa förutsättningarna att utvecklas mot målen. Kunskapsresultaten har under en följd av år varit låga men en liten förbättring kan noteras i såväl gymnasiebehörighet som andel elever som når målen i alla ämnen mellan 2010 och 2011. Resultaten och även skillnaderna i resultat mellan olika ämnen diskuteras i skolans kvalitetsredovisning för 2009–2010. Skolan förklarar där resultaten med förutsättningar hos eleverna såsom stor andel elever med annat modersmål, språkstörningar och hög frånvaro. Analysen skulle behöva sträcka sig längre och gå djupare än så. Inte minst de stora resultatskillnaderna mellan olika ämnen borde föranleda ett mera systematiskt kvalitetsarbete med uppföljning, utvärdering och analys som också kan leda till eventuell omprövning av de pedagogiska insatser och organisationsformer skolan hittills tillämpat. Rektor har ett huvudansvar i detta som ansvarig för verksamheten och som pedagogisk ledare.

Vidare behöver formerna för lärares samarbete och samverkan utvecklas, inte minst med avlämnande skolor för att säkra kontinuitet och progression i elevernas lärande genom alla grundskoleåren och för att ge dem överblick och sammanhang i sina studier.

Vad gäller värdegrund, trygghet och studiero kan Skolinspektionen konstatera att skolan arbetar med dessa frågor. Dock behöver rektors ansvar och roll i skolans rutiner för att förhindra och ingripa mot kränkande behandling bli tydligare.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal områden som huvudman och rektor måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Varagårdsskolan Bjuv Östra 7–9 i Bjuvs kommun måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till.

En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken *Skäl för beslut*.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Bjuvs kommun att senast den 24 februari 2012 avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Utbildningen är inte systematiskt inriktad på målen i läroplanen och övriga författningsbestämmelser.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med bedömningsområdet Undervisning och lärande.

I detta ingår att:

- se till att lärarna samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen och för att ge överblick och sammanhang (Lgr 11, 2.2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer/Lpo 94, 2.2 Mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer).

Grundläggande värden och inflytande

Eleverna ges inte möjlighet till ett aktivt inflytande över utbildningen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

I detta ingår att:

-säkerställa att eleverna har ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll och hålls informerade i frågor som rör dem (4 kap. 9 § skollagen, Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar/Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektors ansvar).

Särskilt stöd

Särskilt stöd ges inte i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med bedömningsområdet Särskilt stöd.

I detta ingår att:

-skolan ska ge studiehandledning på modersmålet till elever som har behov av det (5 kap. 4 § skolförordningen).

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Rektorn tar inte ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter inte resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen så att det systematiska kvalitetsarbetet omfattar uppföljning av gjorda insatser på grupp- och skolnivå.

I detta ingår att:

-rektorn ska ta ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen (4 kap. 4 § första stycket skollagen).

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Alla elever har inte lika tillgång till den utbildning som anordnas.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

I detta ingår att:

-kostnader i samband med skolresor och liknande aktiviteter som ersätts av vårdnadshavare på frivillig väg ska vara öppna för alla elever (9 kap. 8-9 §§, 10 kap. 10, 11 §§ skollagen).

Skäl för beslut

Måluppfyllelse

KUNSKAPSRESULTAT Åk 9

De redovisade studieresultaten för Varagårdsskolan 7–9 vårterminen 2011 visar att endast två av ämnena hade 100 procent måluppfyllelse, nämligen franska och modersmål, två ämnen som läses av endast ett mindre antal elever. I övriga ämnen ligger måluppfyllelsen mellan 78 och 99 procent. De tre ämnen som hade lägst måluppfyllelse var fysik och biologi där 78 respektive 79 procent av eleverna nådde lägst betyget Godkänt. I ämnena kemi och tyska var måluppfyllelsen 80 procent. I de naturorienterande ämnena har resultaten varit lägre än i andra ämnen under tre år i följd. Fysik och kemi uppvisar dessutom större skillnader än andra ämnen i måluppfyllelse mellan flickor och pojkar, där pojkarnas resultat i båda dessa ämnen låg nio procentenheter under flickornas. Endast i idrott och hälsa och i musik var pojkarnas måluppfyllelse högre än flickornas. I skolans kvalitetsredovisning för 2009–2010 kommenteras de låga resultaten i naturorienterande ämnen och förklaras med att elever haft anpassad studiegång, varvid dessa ämnen tagits bort, eller att elever under lektioner i fysik och kemi i stället fått extra stöd i behörighetsgivande ämnen. Även annan frånvaro anges som orsak.

15,3 procent av eleverna (11,1 procent av flickorna, 20,0 procent av pojkarna) var inte behöriga till nationellt program i gymnasieskolan 2011, räknat efter lägst betyget Godkänt i engelska, matematik, svenska och ytterligare fem ämnen. Räknat efter Godkänt i engelska, matematik, svenska och ytterligare minst nio ämnen var 20,0 procent av eleverna obehöriga (17,8 procent av flickorna och 22,5 procent av pojkarna).

Enligt Skolverkets statistik för femårsperioden 2006–2010 har meritvärdet för eleverna vid Varagårdsskolan 7–9 varierat mellan 187,1 (2007) och 202,7 (2008) poäng. Andelen elever som nått målen i alla ämnen var under samma period som lägst år 2009 med 54,8 procent och som högst med 75,0 procent året innan.

Alla elever ges inte möjligheter att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås i samtliga ämnen. Skolinspektionen pekar i detta beslut på ett antal områden där skolan behöver vidta åtgärder för att förbättra elevernas kunskapsresultat.

RESULTAT AV VÄRDEGRUNDSARBETET

I de enkäter som Skolinspektionen skickade ut inför tillsynen uttrycker såväl elever, som vårterminen 2011 gick i årskurs 9, som föräldrar att det finns vissa brister i trygghet och studiero. (Det bör påpekas att föräldraenkäten omfattade föräldrar till elever i såväl årskurs 5 som årskurs 9 och att antalet svarande var endast 15.) I skolans nya plan mot kränkande behandling, vilken är gemensam för Varagårdsskolan F–6 och Varagårdsskolan 7–9, uppges klimatet på skolan ha blivit sämre. Skolan har satt in en rad olika förebyggande åtgärder - som temadagar, enkäter och kartläggningar, ändrad policy för rastvaktande, kamratstödjare.- och förefaller enligt intervjuerna och efter övriga intryck som inspektörerna fått vid tillsynen, trots brister vad gäller intern rapportering,

ha såväl god överblick över läget som fungerande rutiner för att ingripa i akuta situationer.

Föreläggande:

Bedömningsområde: Undervisning och lärande

Bedömning:

Utbildningen är inte systematiskt inriktad på målen i läroplanen och övriga författningsbestämmelser.

Motivering:

Enligt läroplanen ska lärarna samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen. I intervjuer med rektorer och lärare på Varagårdsskolan 7–9, liksom på den avlämnande skolenheten Varagårdsskolan F–6, framkommer att lärarnas samarbete och informationsöverföring om kunskapsutveckling och undervisning brister vad avser ämnessamverkan genom grundskoleåren och elevernas övergång mellan de båda skolorna. Skolan behöver därför skapa former för att lärare bättre ska kunna samverka för att eleverna ska nå utbildningsmålen.

Författning:

Lgr 11, 2.2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer/Lpo 94, 2.2 Mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer.

Bedömningsområde: Grundläggande värden och inflytande

Bedömning:

Eleverna ges inte möjlighet till ett aktivt inflytande över utbildningen.

Motivering:

Enligt skollag och läroplan ska elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Brister i elevernas inflytande var en kritikpunkt vid Skolinspektionens senaste tillsyn år 2008. På Varagårdsskolan 7–9 ges eleverna inflytande i form av bl.a. klassråd och elevråd och olika aktiviteter. Skolan har haft delaktighet och inflytande som prioriterade mål och har på olika sätt också arbetat med att öka elevinflytandet. Av Skolinspektionens elevenkät och i intervju med elever framkommer det likväl att eleverna, trots denna strävan från skolans sida, uppger sig ha ringa inflytande på undervisningen. I intervju med lärare framkommer även att medvetandet om och syftet med elevinflytande över undervisningens planering, arbetssätt, arbetsformer och innehåll inte är förankrat hos eleverna själva. Skolan behöver se till att

alla elever får ett reellt inflytande på undervisningens arbetssätt, arbetsformer och innehåll.

Författning:

4 kap. 9 § skollagen, Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar/Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektors ansvar.

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Särskilt stöd ges inte i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.

Motivering:

Enligt skolförordningen ska en elev få studiehjälpen på sitt modersmål om han eller hon behöver det. Genom den personalenkät som Skolinspektionen genomförde inför tillsynen samt i intervju med rektor framkommer att alla elever som har rätt till studiehjälpen på modersmålet inte får sådant stöd. Skolan måste se till att alla elever som har behov av studiehjälpen på sitt modersmål får sådant stöd.

Författning:

5 kap. 4 § skolförordningen.

Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning:

Rektorn tar inte ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter inte resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Motivering:

Enligt författningarna ansvarar rektor för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven. I intervjuer och genom insänd dokumentation framkommer att skolan analyserar resultaten på skolnivå i en del ämnen men inte i alla. De förklaringar till utfallet som då ges handlar huvudsakligen om elevers frånvaro av olika anledningar. Däremot görs ingen koppling eller utvärdering i förhållande till de metoder och arbetssätt som tillämpats eller de organisatoriska formerna för undervisningen, som nivågruppering. Skolan måste systematiskt följa upp vilka effekter på grupp- och skolnivå som åstadkommit genom valda metoder och organisationsformer.

Författning:

4 kap. 4, 5 §§ skollagen, Lgr 11 punkt 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar/Lpo 94, 2.8 Mål och riktlinjer, Rektors ansvar.

Bedömningsområde: Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning:

Alla elever har inte lika tillgång till den utbildning som anordnas.

Motivering:

Enligt skollagen ska utbildningen i grundskolan vara avgiftsfri. I samband med skolresor och liknande aktiviteter får det i enstaka fall förekomma kostnader som ersätts av vårdnadshavaren på frivillig väg. Sådana aktiviteter ska vara öppna för alla oavsett om eleven eller dennes vårdnadshavare väljer att bidra eller inte. Det är inte godtagbart att skolan erbjuder en kostnadsfri alternativ verksamhet för de elever vars vårdnadshavare inte kan eller vill betala dessa aktiviteter. Genom Skolinspektionens lärarenkät och i intervju med rektor och lärare framkommer att utbildningen vid Varagårdsskolan 7–9 inte är helt avgiftsfri. Elever kan i samband med vinterfriluftsdagar välja bland olika aktiviteter, varav någon är förknippad med utgifter för skidhyra och liftkort, kostnader som inte är obetydliga. Enbart elever som betalar kan delta i skidåkningen. Som alternativ erbjuds eleverna kostnadsfria aktiviteter. Skolan måste se till att aktiviteter som bekostas av vårdnadshavares frivilliga avgifter är öppna för alla elever.

Författning:

10 kap. 10, 11 §§ skollagen.

Bakgrund

Beskrivning av Varagårdsskolan Bjuv Östra 7–9

Varagårdsskolan ligger i Bjuvs tätort. Skolan som består av ett flertal byggnader är organiserad i två skolenheter med var sin rektorstjänst, Varagårdsskolan F–6 och Varagårdsskolan 7–9. Rektorstjänsten för Varagårdsskolan 7–9 är vid tidpunkten för tillsynen fördelad och utökad med 100 respektive 25 procent på två olika befattningshavare som båda har titeln rektor. Befattningen på 25 procent inrättades i samband med att ordinarie rektor påbörjade sin rektorsutbildning. I skolenheten Varagårdsskolan 7–9 ingår även kommunens förberedelseklass. På skolans område finns också en resursenhet under en egen rektor. På Varagårdsskolan 7–9 går 202 elever fördelade i tre parallellklasser i vardera årskurserna 7, 8 och 9. Avlämnande skolor är Varagårdsskolan F–6 och Brogårdaskolan.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit undervisningsrådet Lena Godin och juristen Maria Mohlin.

På Skolinspektionens vägnar

Viveca Serder
Enhetschef

Dan Collberg
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen** samt **enskild elevs rätt**.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

Alla beslut kompletteras med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen. Dessa ges också möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).